

*Артюх О. В., Муренко Т. О.  
Одеський національний економічний університет  
м. Одеса, Україна  
e-mail: Oksana\_art\_2017@ukr.net  
e-mail: murenkota@gmail.com*

## **ЗАХОДИ ЩОДО ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ: ПРАКТИКА ВПРОВАДЖЕННЯ**

На сьогоднішній день однією з серйозніших проблем у сфері освіти є академічний плагіат. Через відсутність в законодавчих актах прямого тлумачення цієї дефініції на практиці, як правило, під плагіатом (від лат. *plagiatus* – викрадений) прийнято розуміти «видачу чужого твору за своє або використання в своїх працях чужого твору без посилання на автора» [1]. У цьому сенсі академічним плагіатом можна вважати плагіат, який має місце в учбовому (академічному) процесі Вищого навчального закладу (ВНЗ), зокрема: у початковому процесі студентів (реферати, доклади, курсові роботи, кваліфікаційні роботи); у науковому процесі закладу (наукові статті студентів та викладачів, дисертації на здобуття наукового ступеня кандидата/доктора наук); у навчально-методичній роботі викладачів (підручники, навчальні посібники, конспекти лекцій, навчально-методична література).

На сучасному етапі в нашій країні досить плідно досліджуються проблемні аспекти плагіату в науково-освітній сфері з врахуванням міжнародного досвіду, на підставі чого фахівцями розробляються та імплементуються в систему освіти різноманітні заходи щодо запобігання й виявлення академічного плагіату як на законодавчому рівні, так і на рівні внутрішніх регламентів ВНЗ. Втім в рамках даної публікації розглянути всі новації, пов'язані зі створенням ефективної системи виявлення академічного плагіату та його попередження не представляється можливим, але започаткувати дослідження в даному напрямку доречно.

У цьому зв'язку перш за все хотілося би розглянути Проект сприяння академічній доброчесності в Україні/ *Strengthening Academic Integrity in Ukraine*

Project (далі – SAIUP), розроблений Американськими Радами з міжнародної освіти в Україні за підтримки Посольства США в партнерстві з Міністерством освіти і науки України, та запропонований для реалізації місії – «на підставі системних змін у вищій освіті України сформувати нову академічну культуру, яка базуватиметься на довірі, чесності, прозорості, реальному навчанні, справжній науковій роботі» [2].

Діяльність в рамках Проекту, яка охоплює 4 роки (виходячи з років навчання студентів-бакалаврів), пов'язана з участю 10 університетів-учасників, які різняться один від одного географією, кількістю студентів, спеціалізацією (Донецький національний університет у Вінниці, Запорізький національний університет, Ізмаїльський державний гуманітарний університет, Інститут міжнародних відносин КНУ імені Тараса Шевченка, Луцький національний технічний університет, Одеський національний університет імені І. І. Мечникова, Сумський державний університет, Тернопільський державний медичний університет імені І. Я. Горбачевського, Тернопільський національний економічний університет, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна), та партнерів (зокрема, Українська асоціація студентського самоврядування, Національний університет «Києво-Могилянська Академія» Український католицький університет, Журнал «Studies of Changing Societies», Європейська мережа академічної доброчесності / European Network for Academic Integrity).

В рамках цього проекту передбачено:

- просвітницька кампанія;
- практичний навчальний курс в університетах;
- поширення міжнародних практик в українських університетах;
- робота над нормативною базою і регулятивними механізмами [2].

Особливої уваги в цьому сенсі заслуговують проектні ініціативи щодо впровадження в академічний процес університетів-учасників учбового курсу «Академічне письмо», який навчить студентів правильно писати і оформлювати академічні роботи, відрізнити прийнятні та неприйнятні навчальні і

дослідницькі практики, дасть загальне уявлення про те, що таке навчання в університеті. В подальшому цей курс буде рекомендований для впровадження в усіх ВНЗ, що є, на наш погляд, помітним внеском у формування нової академічної культури українського суспільства.

В рамках міжнародного співробітництва, безумовно, важливою є і пропозиція щодо проведення міжнародних практик в сфері забезпечення якості освіти та залучення кращих фахівців – представників Університету Ферфілд (Fairfield University) зі Штату Коннектикут (США), який є партнером Проекту SAIUP. Також слухними, на нашу думку, є запропоновані регулятивні механізми, які містять в собі розробку:

- відповідного законодавства в освітній сфері;
- університетських «Кодексів честі», в яких би акумулювалися «загальні положення щодо дотримання принципів академічної доброчесності, перелік можливих порушень та перелік санкцій» [2]. Саме Кодекс честі має бути не формальним, а дієвим механізмом контролю та заохочення до дотримання правил академічної доброчесності.

Проект SAIUP, який стартував в Україні ще в 2016 році, сьогодні реалізується шляхом проведення тренінгів, лекцій для студентів і викладачів українських університетів у Києві, Харкові, Вінниці, Тернополі, Сумах.

Підсумовуючи зазначимо, що на сучасному етапі ініціативи Проекту SAIUP можна вважати одним із ефективних заходів запобігання й виявлення академічного плагіату, формування академічної доброчесності у ВНЗ, але тільки при умові системного, комплексного підходу до процесу його реалізації.

#### **Список використаних джерел:**

12. Малый академический словарь русского языка. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.classes.ru/all-russian/dictionary-russian-academ-term-53502.htm>.
13. Проект SAIUP. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.saiup.org.ua/pro-proekt/>